

LEKCE 85: KNIHA JONÁŠ

Biblický text k lekci: Jonáš 1-4

Cíle lekce:

- dítě řekne, v čem se kniha Jonáš liší od ostatních Malých proroků
- dítě vlastními slovy převypráví příběh Jonáše (ke každé kapitole alespoň 2 věty)
- dítě na knize Jonáš vidí velikost Božího milosrdenství a lidské pýchy, povýšenosti
- dítě chápe, že před Bohem nemůžeme utéct
- dítě vnímá Pána Boha jako toho, kdo nám dává novou šanci, i když jej zklameme
- dítě si uvědomuje, že když neděláme dobré skutky, které nám Bůh připravil, nebo když je děláme jenom proto, že musíme, okrádáme tím jen sami sebe

Klíčové verše:

Jonáš 1,2-3: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a volej proti němu, neboť zlo, které páchají, vystoupilo před mou tvář.“ Ale Jonáš vstal, aby uprchl do Taršíše, pryč od Hospodina. Sestoupil do Jafy a vyhledal loď, která plula do Taršíše. Zaplatil za cestu a vstoupil na loď, aby se s nimi plavil do Taršíše, pryč od Hospodina.

Jonáš 1,12: „Odpověděl jim: „Vezměte mě a uvrhněte do moře, a moře vás nechá na pokoji. Vím, že vás tahle velká bouře přepadla kvůli mně.“

Jonáš 2,2-3 a 10: „I modlil se v útrokách ryby k Hospodinu, svému Bohu. Řekl: „V soužení jsem volal k Hospodinu, on mi odpověděl. Z lůna podsvětí jsem volal o pomoc a vyslyšels mě. Já ti však s díkyvdáním přinesu oběť; co jsem slíbil, splním. U Hospodina je spása!“

Jonáš 3,4-5 a 10: „Jonáš vešel do města, procházel jím jeden den a volal: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.“ I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. – A neučinil tak.“

Jonáš 4,10-11: „Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž jsi nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zašel. A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“

Biblická fakta:

Kniha Jonáš je jedinou knihou Malých proroků, která podává zvěst formou vypravování příběhu.
Autorem knihy je pravděpodobně Jonáš, syn Amítaje. Význam jeho jména je Holubice.
Jonáš prorokuje proti městu Ninive.
Jonáš je poslán Bohem do města Ninive, aby prorokoval jeho zkázu a volal lid k obrácení k Hospodinu.
Jonáš však nechce Boha poslechnout a prchá do Taršíše (asi někde ve Španělsku) na lodi, kde se kvůli tomu strhne bouře a hrozí, že se loď i s celou posádkou potopí. Jonáš ale klidně spí.
Když námořníci zjistí, že celá bouře je kvůli Jonášovi, který prchá od Hospodina a který jim řekne, že ho mají hodit přes palubu a oni jej přes palubu hodí, bouře ustane.
Bůh nastraží velikou rybu, která spolkně Jonáše a on v jejích útrokách je tři dny a tři noci. Uvnitř velké ryby se modlí k Bohu. Ryba jej pak vyvrhne na břeh.
Bůh podruhé posílá Jonáše do Ninive, tentokrát už jde. Ninive se dalo projít za tři dny chůze, tak bylo veliké.

Jonáš zvěstuje Ninivanům Boží soud a oni reagují lítostí, vyznávají svůj hřích v prachu a popelu – a to od krále až ke zvířatům, nejedí, nepijí. Bůh vidí jejich lítost a nezničí Ninive, jak předpověděl.

Jonáše Boží milosrdenství k Ninivanům rozčílí (Jonáš to tušil, že Bůh jim promine) a chce z toho až umřít, usadí se kousek za městem v poušti.

Bůh Jonášovi skrze rostlinu (skočec – obrázek např. [ZDE](#)), kterou nechá přes noc vyrůst a která mu dávala na poušti stín ukáže, proč odpustil obyvatelům Ninive. Druhý den totiž skočec seschne a Jonášovi je to strašně líto, je z toho úplně vedle. Bůh mu ukazuje, že když je Jonášovi líto jedné rostliny, se kterou neměl žádnou práci, jak by mu nemělo být líto Ninive, kde je na 120 000 lidí a mnoho dobytka.

Myšlenky k 85. lekci (aplikace):

- příběh Jonáše nám ukazuje na pýchu a nenávisť člověka – Jonáš utíká před Bohem, protože nechce varovat lidi v Ninive, kteří byli horší než on
- Jonáš ví, že Bůh je milostivý, ale nechce dát lidem ani příležitost, aby litovali svých zlých skutků – lidé jsou mu ukradení, povyšuje se na ně, nechce jim nést dobrou zvěst o záchraně – nepovyšují se nad ostatní lidi s tím, že jim ani nechci říct o Pánu Bohu, který je má možnost zachránit před smrtí?
- Jonášův útěk do Taršíše – asi Španělsko, tzn. konec tehdy známého světa – Jonáš se snaží utéct Pánu Bohu až na sám konec světa, ale Bůh si jej i tam našel – před Bohem nemůžeme utéct, vidí nás všude, jediný útěk je smrt
- velká ryba – obraz smrti, Jonáš ve 2. kapitole obrazně líčí smrt, ale i tam, na hranici smrti jej Bůh slyší - Bohu není jedno, že hyneme, jeho podstata je v touze zachránit člověka, přestože my lidé od něj utíkáme a nechceme jej poslouchat
- v břiše ryby činí Jonáš pokání (lituje svých hříchů) a navrácí se k Bohu – a On mu dává novou šanci – Bůh nám dává novou šanci, to je jeho Božská podstata, nechce nás zničit, ale má nás rád
- přesto že se Jonáš vrátil k Bohu, jeho srdce zůstávalo stále tvrdé – když Ninivané Bohu uvěřili, neměl z toho radost, naopak mu to bylo na obtíž X tak odlišní jsme my lidé od Milostivého Boha
- Bůh má rád všechny lidi a chce je zachránit, bez ohledu na jejich minulost, původ, postavení – k tomu si chce používat nás, věřící lidi, ale jsme to právě my, kdo jsme překážkou (podobně jako Jonáš) - učme se být ke druhým laskaví a milosrdní (to znamená odpustit jim, dát jim to, co si nezaslouží), podobně jako je Bůh milostivý k nám
- Bůh Jonáše v poslední kapitole učí slitování – vadí mu, že zemřela rostlina, ale nevadilo by mu, kdyby pomřely desetitisíce lidí – nebudme Bohu překážkou, protože On chce zachránit celý svět, nejenom nás

Souvislost s Novým zákonem: KONAT DOBRÉ SKUTKY, KTERÉ BŮH PŘIPRAVIL (Efezským 2,4-10)

Biblický text: Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, již si nás zamiloval, probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši. Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.

Hlavní problém Jonáše byl, že nepochopil (nechtěl pochopit?) Boží milosrdenství vůči Ninivanům. Bůh mu ale jasně ukázal, že ON miluje všechny lidi, bez rozdílu původu. Bůh má rád každého člověka a každého člověka (i tebe) chce zachránit. Nedá se to zasloužit, stejně jako Ninivané si to nezasloužili,

prostě jen vyznali vinu. Jako věřící křesťané jsme v pozici Jonáše, máme jít tam, kde nás Bůh posílá – zvěstoval ztraceným lidem Krista – to jsou ony dobré skutky, které Bůh připravil. Šířit kolem sebe Krista, jeho záchranu. Jonáš toto nechtěl, možná proto, že byl pyšný, že on je lepší, než obyvatelé Ninive, a oni si přece nezaslouží záchranu. Na druhou stranu Jonáš Boha dobře znal, věděl, že jim Bůh odpustí. Možná Boha takto známe, ale sami nechceme mu být podobni. Přes tuto neposlušnost a možná i pýchu, kdy Jonáš dělal přesně opak, než co po něm Bůh chtěl, jej Bůh nezavrhl, nenechal ho na moři umřít, ale dává mu novou šanci. Stejně dává Bůh novou šanci i nám. Pokud nebudeme mít z jeho skutků radost, okrademe pouze sami sebe.

Náměty pro činnosti s dětmi:

- 1. Útěk** – motiv Jonášova útěku od Hospodina. Úkolem dítěte je co nejrychleji absolvovat překážkovou dráhu ze židlí (např. jednu podlézt, druhou přelézt apod.).
- 2. Hod předměty – motiv házení věcí z lodi do moře, aby se loď nepotopila.** Úkolem dítěte je házet předměty (lze např. kostky, míčky, papírové koule apod.) do vyznačeného území (čtverec, kruh apod.). Dítě má za úkol hodit 10 předmětů a stopujeme čas, jak dlouho mu to bude trvat.
- 3. Hod kostkou** – motiv losování námořníků, koho mají vyhodit z lodi. Úkolem dítěte je za co nejméně pokusů hodit kostkou všechna čísla (1 až 6), čísla nemusejí, ale mohou jít v pořadí.
- 4. Oblékání hader** – motiv Ninivanů, kteří se zahalili do žíněné suknice. Úkolem dítěte je co nejrychleji na sebe obléct několik věcí – svetr, kalhoty, šálu, čepici, rukavice.
- 5. Stavba z lega/kostek** – motiv stavby Jonášova přístřešku. Úkolem dítěte je co nejrychleji postavit z lega, kostek apod. danou stavbu dle vzoru. Dle její složitosti případně stanovíme časový limit.
- 6. Napiš názvy stromů** – motiv skočce, který dával stín. Úkolem dítěte je napsat za 2-3 minuty co nejvíce stromů.